

Årsberetning 2022
for
Grane kommune

Grane kommunes årsberetning 2022

Om årsregnskap og årsberetning

Fristen for avleggelse av årsregnskap 2022 var 22.02.23. Grane kommunes årsregnskap for 2022 med dokumentasjon ble levert kommunerevisjonen 15.02.23.

Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger. Årsregnskap med årsberetning overleveres kontrollutvalg og revisjon samt formannskap og kommunestyre for videre behandling.

Regnskapet er avlagt etter regnskapsforskrifter som gjelder for kommuner og fylkeskommuner. Kommuneregnskapet er finansiert orientert, og skal vise all tilgang på og bruk av midler i året. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter og inntekter i løpet av året, som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Grane kommune har ikke kommunale foretak (KF), lånefond eller interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekt. Det vil si: kommunen har ikke regnskap som skal konsolideres.

Det kommunale regnskapet er tredelt med:

➤ **Driftsregnskap**

I driftsregnskapet føres kommunens driftsutgifter og driftsinntekter herunder renter som en har gjennom året.

➤ **Investeringsregnskap**

I investeringsregnskapet føres alle utgifter og inntekter som vedrører nybygg og faste investeringer, beløp over ca. kr. 100.000,- og økonomisk levetid på minst 3 år.

➤ **Balanseregnskap**

I balanseregnskapet skal status for kommunens eiendeler, gjeld og bokført egenkapital fremkomme.

Kravene til årsberetning følger av kommunelovens § 14-7.

Årsberetningen skal redegjøre for:

- A. Forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid.
- B. Vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene.
- C. Virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne.
- D. Tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard.
- E. Den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling.
- F. Likestillingstiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestillings- og diskrimineringslovens formål om likestilling uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

1 Økonomisk stilling og utvikling

1.1 Driftsresultat 2022

Netto driftsresultat 2022 kr 5 216 754

2,58 % av driftsinntekter

Utviklingen av driftsresultat fremkommer som differansen mellom kommunens utgifter og kommunens inntekter. Driftsresultatet tilsvarer det kommunen har av handlefrihet til investeringer og avsetninger.

Til forskjell fra brutto driftsresultat er det i netto driftsresultat gjort fradrag for netto rente- og avdragsbelastning, mens virkningen av avskrivningskostnadene er eliminert. Netto driftsresultat viser hvor mye som kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og er dermed et uttrykk for kommunenes økonomiske situasjon.

Et netto driftsresultat på rundt 2 prosent over en lengre tidsperiode er ansett som et tegn på en sunn kommuneøkonomi. Statsforvalterens anbefaling 1,75 %.

Tabellen nedenfor angir kommunens totale driftsinntekter, netto driftsresultat i kroner, og netto driftsresultat i prosent av sum driftsinntekter. Tilskudd/lån gitt fra Vefsnafondet og premieavviket pensjon påvirker kommunens totale driftsresultat.

Resultatoppstilling	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Skatteinntekter	39 892	38 988	34 842	35 715	35 736	32 445
Eiendomsskatt	10 328	10 525	10 302	7 396	6 950	6 409
Rammetilskudd	87 173	86 623	83 505	77 930	73 608	75 209
Andre driftsinntekter	64 746	58 870	56 463	60 251	58 675	51 814
Sum driftsinntekter	202 139	195 006	185 112	181 292	174 969	165 877
Driftsutgifter	205 356	189 004	190 086	176 611	169 109	164 691
Finansinntekter	5 037	4 457	3 383	6 467	4 731	4 483
Finansutgifter	11 354	11 201	11 032	9 708	8 240	8 206
Motpost avskrivning	14 751	12 881	9 020	8 683	8 794	8 205
Netto driftsresultat	5 217	12 139	-3 603	10 123	11 145	5 668
Nto driftsresultat i %	2,58	6,23	-1,97	5,59	6,37	3,42

Kostra-tall for 2022 viser et netto driftsresultat for kommunene samlet på 3 % i 2022. I kostragruppe 14 som vi tilhører er tallet 2,6 %. Netto driftsresultat er 9,5 mill. kr høyere enn regulert budsjett. I hovedsak skyldes dette høyere driftsinntekter enn budsjettet, høyest avvik på «Overføring og tilskudd fra andre» (i hovedsak refusjon sykkelønn og momskompensasjon) og 5 mill. kr i økt rammetilskudd. Netto finansutgifter ble 1,5 mill. kr lavere enn regulert budsjett.

Skatteinntekter: Skatteinngangen for Grane kommune ble på 39,9 mill. kr, det er kr 900 000 høyere enn 2021 og kr 855 000 høyere enn opprinnelig budsjett.

Rammetilskudd: Rammetilskuddet ble på 87,2 mill. kr, det er kr 550 000 høyere enn 2021 og 4,7 mill. kr høyere enn opprinnelig budsjett. Det er gitt ekstrabevilgninger i forbindelse med covid-19 på kr 900 000 og ekstra skjønnsmidler på kr 600 000 til interkommunal beredskapskoordinator.

Andre driftsinntekter: Kommunen har mottatt 1,5 mill. kr til styrking av legevaktjenesten. Tilskudd fra IMDI for bosetting av ukrainske flyktninger er på 4,7 mill. kr og 1,8 mill. kr av dette er avsatt til bundne driftsfond.

Netto konsesjonskraft inntekt år 2022 var kr 1 294 901 og i år 2021 var den kr 573 229. Utbytte fra Helgelandskraft AS var i 2022 kr 2 572 416 og kr 332 000 mindre enn i 2021.

Finansområdet: Finansområdet viser et positivt avvik på 1,5 mill. kr. Grunnen til dette er økte renteinntekter i år 2022 sammenlignet med år 2021.

Beregning av minimumsavdrag i henhold til kommuneloven § 14-18 viser at vi har betalt tilstrekkelig med avdrag. Kommunen bør ta sikte på å øke avdragsutgiftene for å redusere en høy lånegjeld.

Lønnsoppjøret: Det ble i budsjettet for 2022 tatt høyde for lønnsøkning på 2,8 % på art 010 Lønn faste stillinger på det enkelte ansvarsområdet. I tillegg ble det satt av en lønnsnett på 2 mill.kr som fordeles i løpet av året. Årslønnsvekst i KS-området fra 2021 til 2022 ble 3,84 %. Den 17. februar 2023 kom Rikslønnsnemda med resultatet etter lønnstvistene med lærerorganisasjonene og for Grane kommune utgjorde etterbetalingen til lærerne i år 2022 kr 120 000.

Samlet budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjoner: Årets budsjettavvik utgjør kr 5 490 466 (mindreforbruk). Mindreforbruket er avsatt til disposisjonsfondet og beholdningen på fondet etter dette er på kr 36 924 390.

1.2 Forklaring til vesentlige budsjettavvik

Ifølge kravene til årsberetning skal det redegjøres for beløpsmessige budsjettavvik. I tillegg stilles det krav om å redegjøre for eventuelle vesentlige brudd med kommunestyrets premisser for hva bevilgningene skal kunne brukes til. Dette omtales under kap. 2.0.

Økonomisk oversikt – drift med kommentarer av vesentlige budsjettavvik

Regnskap	Regnskap 2022	Budsjett 2022 Regulert	Budsjett 2022 Vedtatt KS des -21	Avvik i hele tusen	Regnskap 2021
9 Sum driftsinntekter	-202 139 279	-173 080 333	-174 620 733	-29 059	-195 005 947
15 Sum driftsutgifter	*190 605 626	*169 533 781	*161 395 268	21 072	176 123 036
22 Finansinntekter	-5 037 342	-3 737 970	-2 455 848	-1 299	-4 457 687
22 Finansutgifter	11 354 241	11 529 514	12 076 738	-175	11 201 286
31 Netto avsetninger	5 216 754	-4 244 992	3 604 575	9 462	12 139 312
Mindre-/merforbruk	0	0	0	0	0

*eksl. avskrivninger

Driftsinntekter 2022

Kommunens brutto driftsinntekter i 2022 ble 29 mill. kr høyere enn regulert budsjett.

De største avvikene forklares slik:

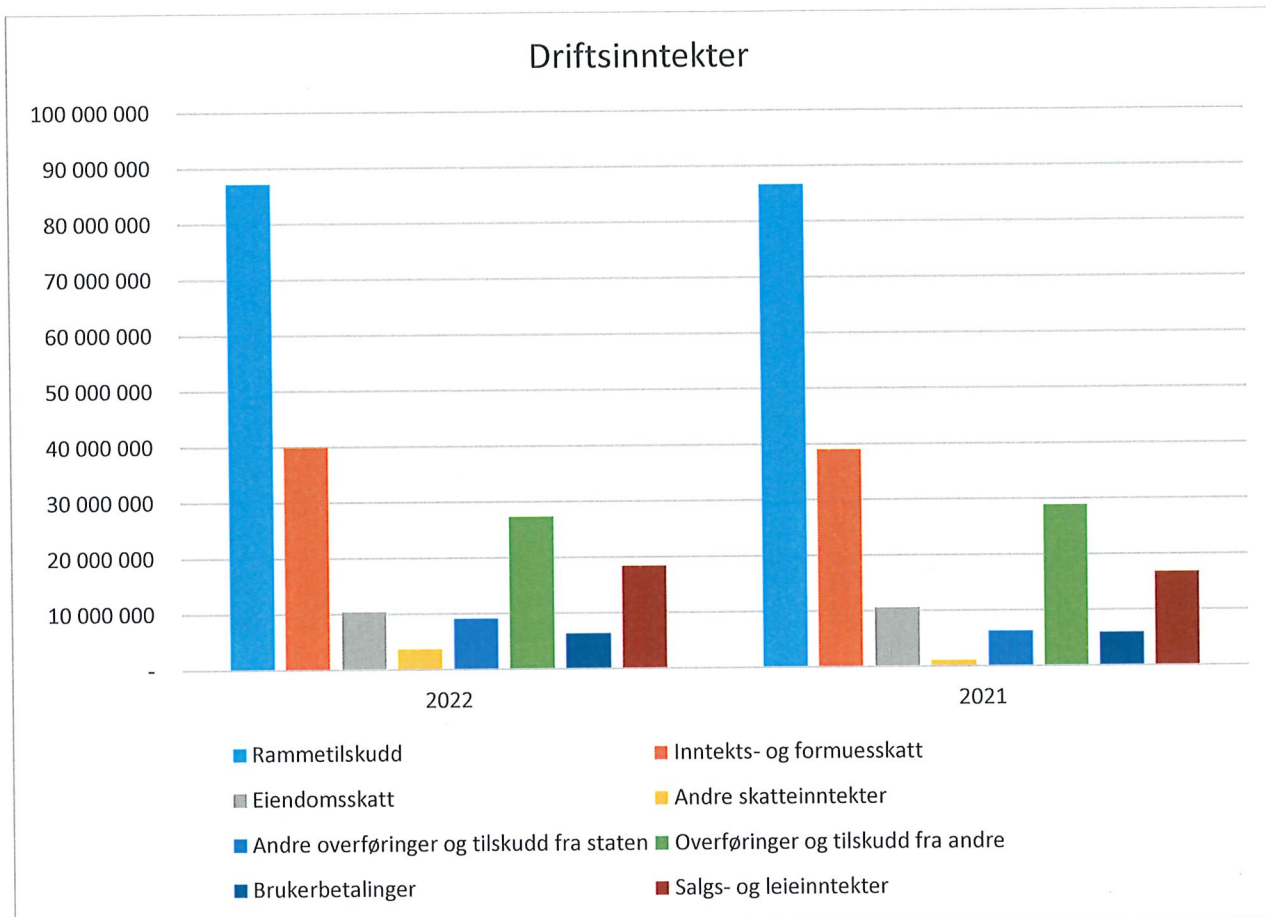
Husleieinntekter: Økning med kr 894 000 grunnet økt utleie generelt og i forbindelse med bosetting av flyktninger.

Sykepengerefusjon: Med økt sykefravær og svangerskapspermisjoner ble refusjon 3,4 mill. kr høyere enn budsjettet.

Rammetilskudd: Økt inntekt med 4,7 mill. kr fra revidert budsjett forklaring ligger under pkt. 1.1.

Overføring fra staten: Budsjettet med 1,7 mill. kr og regnskapet viser 9,1 mill. kr og det gir et positivt avvik på 7,4 mill. kr. Hovedgrunnen er mottatt tilskudd fra IMDI for bosetting av flyktninger på 4,7 mill. kr og 1,5 mill. kr for styrking av legevaktjenesten.

Tabell viser ulike typer driftsinntekter for år 2022 og år 2021.

Driftsutgifter 2022

Kommunens brutto driftsutgifter (ekskl. avskrivning) i 2022 ble 21 mill. kr høyere enn regulert budsjett. En del av forklaringen på avvikene er den kraftige prisstigningen på mange varer og tjenester.

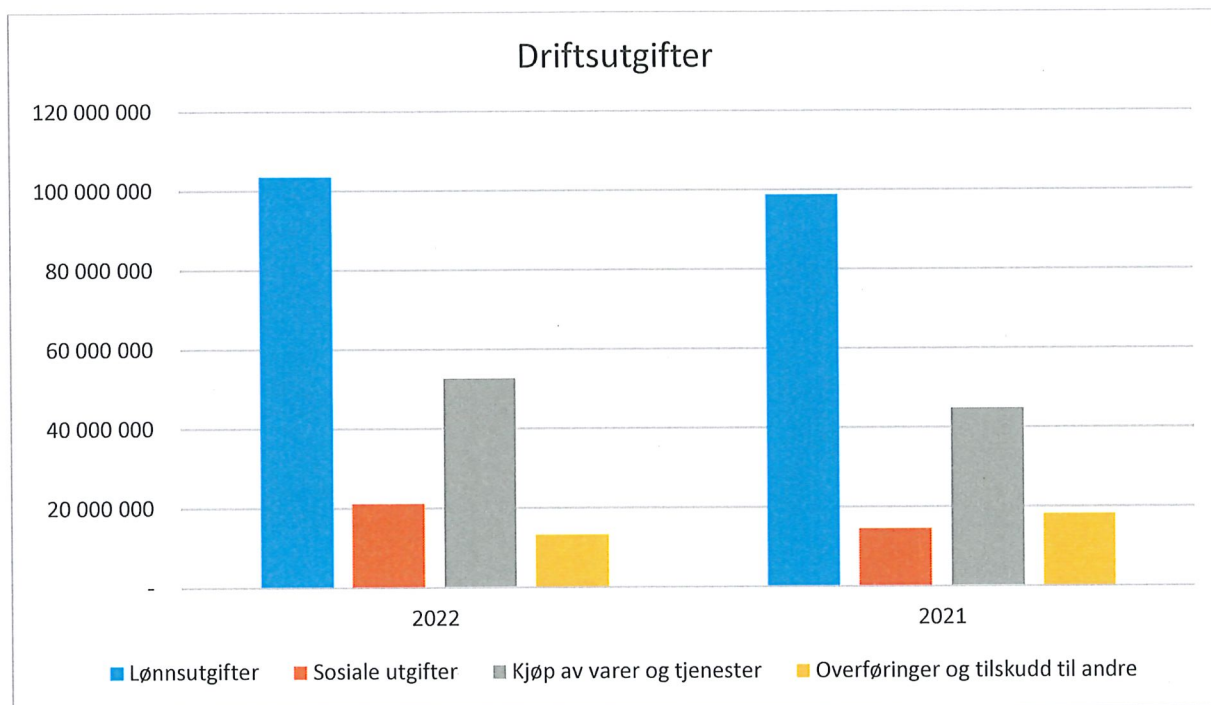
De største avvikene forklares slik:

Lønnsutgifter: Lønnsutgifter viser et forbruk som er 1,5 mill. kr høyere enn det regulerte budsjettet. Korrigerer vi for merinntekt på refusjon sykelønn (3,4 mill kr) blir det et mindreforbruk på 1,9 mill. kr. Men dette må også ses i sammenheng med kjøp av tjenester.

Kjøp fra andre kommuner: Pr. 01.07.22 gikk Grane kommune inn i et vertskommunesamarbeid med Vefsn på barnevern. Dette ble ikke budsjettet slik for 2022 og utgiften fra 2. halvår ble ført på kjøp fra Vefsn kommune med 1,4 mill. kr. Med økt behov for ressurser i barnevernet ble avvirket et merforbruk på 1,3 mill. kr. for hele året.

Kjøp av veterinærtjenester og legetjenester: Veterinærtjenesten i år 2022 fikk en betydelig økning i utgift. Økningen utgjorde 1,2 mill. kr i forhold til regulert budsjett. Dette på grunn av bemanningsutfordringer og sykemeldinger. Når det gjelder legetjenesten ble kommunen nødt til å kjøpe tjenester fra byrå i større grad enn budsjettet på grunn av oppsigelse fra kommunelege 1 og 2. Avvik mellom regnskapet og regulert budsjett på kjøp av legetjenester er på 2,6 mill. kr.

Innkjøp inventar og utstyr: Det ble i løpet av året behov for å kjøpe inn en del IT-utstyr til introduksjonsprogrammet til flyktingene, utstyr til Kommunehusparken, gapahuk Simskardet og lignende prosjekt. Disse innkjøpene ble dekket av mottatte tilskudd og bruk av fondsmidler og belaster derfor ikke driftsregnskapet netto. Til sammen vises et avvik på 2,8 mill. kr på inventar og utstyr.

Tabell viser ulike typer driftsutgifter for år 2022 og år 2021.

Tabellen nedenfor viser utviklingen av mindreforbruk de siste årene:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mindreforbruk (overskudd)	4.126.919	4.328.459	2.698.615	3.086.803	8.364.892	5 490 466

Ihht. ny kommunelov, gjeldende fra 01.01.2021, er mindreforbruk 2022 kr. 5 490 466,- avsatt disposisjonsfond direkte.

1.3 Budsjetgjennomføringen

Budsjettgjennomføringen omhandler i hvilken grad de politiske vedtatte budsjetttrammer (netto) er overholdt. Det skal utarbeides tertialvise økonomirapporter fra hvert ansvarsområde hvor avvik kommenteres og tiltak settes inn bl.a i form av budsjettreguleringer. Tertialrapportene pr. 30.04. og 31.08. behandles av formannskapet og kommunestyret. Tabellen under viser en sammenstilling av sum utgifter og inntekter, og avviket mellom (regulert) budsjett og regnskap for virksomhetsområdene (jfr. bevilgningsoversikt drift)

Oversikt over resultatene 2022 områdevis:

Virksomhetsområde	Regnskap 2022	Budsjett 2022 Regulert	Budsjett 2022 Vedtatt KS des -21	Avvik i hele tusen	%	Regnskap 2021
0 Politiske styringsorgan	6 911 183	7 013 904	7 333 904	-103	-1	2 899 406
1 Sentraladministrasjon	15 814 594	14 446 881	12 117 913	1 368	9	11 988 755
2 Oppvekst - Kultur	42 654 383	41 107 648	40 169 162	1 547	4	40 823 043
4 Teknisk - Næring	34 295 203	34 360 813	32 241 820	-66	-0	35 125 932
5 Helse - Omsorg	43 587 326	41 994 632	39 839 172	1 593	4	38 817 813
6 NAV	1 052 209	1 497 085	1 819 865	-445	-30	1 644 380
8 Finans	-144 173 307	-140 420 963	-133 521 836	-3 752	3	-131 017 199
9 Pensjon	-141 591	0	0	-142	0	-282 130

I årsmeldingen vil kommunalsjefene kommentere mer detaljert rundt sine ulike virksomhetsområder.

Her vil vesentlige avvik kommenteres pr. virksomhetsområde:

1.Sentraladministrasjon

Ansvar 1300 Informasjonsteknologi: Merforbruk på 1,3 mill. kr. og dette skyldes økning i telefon- og datakommunikasjonsutgiftene med kr 448 000. I tillegg ble det behov for økt kjøp av konsulenttjenester med kr 558 000. Utgifter til datalisenser har også økt i takt med digitaliseringsbehovet.

2.Oppvekst-kultur

Ansvar 2700 Barnevern: Merforbruk på 1,3 mill. kr. og denne tjenesten er vanskelig å budsjettere for behovene vil variere fra år til år. Fra 01.07.22 inngikk Grane kommune et vertskommunesamarbeid med Vefsn kommune på barneverntjenesten.

Ansvar 2800 Familieenheten: Merforbruk på kr 344 000 og dette er en nyopprettet tjeneste som skal hjelpe barn og foreldre gjennom hele oppveksten med store eller små utfordringer. Et lavterskel tilbud som skal virke forebyggende og gi barn og unge en god start og vei inn i voksen livet.

5.Helse – Omsorg

Ansvar 5000 Pleie og omsorg administrasjon: Merforbruk på kr 763 000. Dette skyldes flere utgiftsposter; økte lisenser på programvarer, bruk av ekstrahjelp og kjøp av inventar og utstyr.

Ansvar 5700 og 5701 legetjenesten og legevakt: Merforbruk på kr 800 000 som oppstår grunnet mer innleie av leger via bemanningsbyrå. Har vært vanskelig å få søkere til de ledige legestillingene.

8.Finans

Ansvar 8000 Skatter: Økt skatteinngang på kr 856 000 mer enn budsjettet.

Ansvar 8100 Overføring: Renteinntekter på 1,8 mill.kr i år 2022 og 1,3 mill.kr mer enn budsjettet.

1.4 Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet er avlagt i balanse.

Avvik i investeringsregnskapet: Sum brutto investeringsutgifter. Inntektene knyttet til investeringer er ikke tatt med. Det er kun vesentlige avvik som kommenteres. Jfr. bevilgningsoversikt investering.

Investering		Regnskap	Budsjett reg.	
Prosjekt:		2022	2022	Avvik
9103/4103	Kunstgressbane påkostning	1 190 625	1 250 000	-59 375
9403/4403	Tannklinikk ombygging	223 821	1 250 000	-1 026 179
9415/4417	Velferdsteknologi helsetun	401 298	0	401 298
9420/4420	Vannlekkasjer GBU	0	625 000	-625 000
9420/4421	Låssystem GBU	0	437 500	-437 500
9420/4422	Arbeidsrom GBU Stormoen	305 486	312 500	-7 014
9420/4423	Barnehagen oppgradering	0	1 250 000	-1 250 000
9430/4430	Varmepumper – Flykt.boliger	0	450 000	-450 000
9440/4440	Grane kirke	0	312 500	-312 500
9504/4502	Bjorbekk bru	243 900	0	243 900
9504/4503	Østre Bogfjellmo bru	712 547	600 000	112 547
9504/4510	Finsåsbrua	296 920	500 000	-203 080
9506/4506	Turmovegen bergskjæringer	0	625 000	-625 000
9612/4612	Grunnvannsbrønn Fellingfors	0	2 250 000	-2 250 000
9703/4703	Kantklipper	914 188	625 000	289 188
9802/4802	Ballbinge Stormoen	493 571	750 000	-256 429
9806/4806	Laksvollen Næringsområde	0	1 250 000	-1 250 000
9807/4807	Ladestasjon El-bil	177 269	187 500	-10 231
9808/4812	Brannutstyr- beredskap	30 102	0	30 102
	SUM INVESTERINGER	4 989 727	12 675 000	-7 685 273

Avviket (sum mindretgift) er på 7,7 mill. kr. Flere av prosjektene ble ikke oppstartet i 2022 men er med på investeringsplanen 2023-2026. Investeringene blir ikke startet opp før prosjektene er helt «modne» så derfor ble det utsatt oppstart. En annen grunn er mangel på ressurser på avdeling Teknisk-Næring. De prosjekter som viser budsjettavvik i 2022 (positive tall under avvik) i tabellen ovenfor er i hovedsak finansiert med merinntekt, fra bl.a. momskompensasjonen og tilskudd.

1.5 Finansielle måltall

Årsberetningen skal redegjøre for forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid. Rapportering tilbake på de finansielle måltallene blir derfor en sentral del av årsberetningen.

Måloppnåelse finans

	Måltall	R 2022	R 2021	R 2020	R 2019
Driftsinntekter		202 139	195 006	185 112	183 423
Netto driftsresultat		5 217	12 139	-3 603	10 123
Netto dr.res i % av driftsinntekt	2,0	2,6	6,2	-1,9	5,5
Disposisjonsfond		36 924	36 109	24 671	12 917
Disposisjonsfond i % av driftsinntekt	8,0	18,3*	18,5*	13,3	7,0
Netto lånegjeld		150 136	148 979	161 074	116 035
Gjeldsgrad	75,0	74,3	76,4	87,0	63,2

*Hvis pensjonsfond holdes utenfor (kr. 6 217 744) blir % vis av driftsinntektene 15,2 %.

Lånegjeld

Gjeldsbelastning og konsekvensene ved låneopptak har stor betydning for driften og er svært viktig for den økonomiske styringen i nesten alle norske kommuner. Det bør derfor knyttes noen indikatorer til finansieringsstruktur og rente- og avdragsbelastning. Netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter sier oss hvor mye av kommunens langsiktige gjeld som skal betjenes av kommunens ordinære driftsinntekter. Det finnes flere indikatorer og nøkkeltall. Et viktig poeng med nøkkeltall knyttet til finansiering er at kommunen ønsker å begrense hvor stor andel av inntektene som går til å betjene gjeld.

Kommunens langsiktige gjeld har økt fra 116 mill. kr i 2019 til 150,1 mill. kr i 2022 (ekskl. videreutlån). Økningen i lånegjeld fra 2019 skyldes i hovedsakelig låneopptak til bygging av Helsetunet. Økningen i lånegjeld fra 2021 til 2022 er på 1,1 mill. kr. og det er differansen mellom låneopptak på 8,9 mill. kr og det som er betalt i avdrag på 7,8 mill. kr. Mye av låneopptaket står som ubrukte lånemidler pr. 31.12.22 og er lagt inn i investeringsplanen for år 2023.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat ses gjennomgående på som det viktigste måltallet for kommunal økonomi. Netto driftsresultat som resultatmål viser hvor mye av driftsinntektene som er disponible til avsetninger eller finansiering av investeringer. Tallet må ses på over flere år. Pr. i dag er resultatgrad det eneste nøkkeltallet hvor det er gitt sentrale føringer. Teknisk beregningsutvalg (TBU) har gitt anbefalinger at tallet bør være 1,75 %. Grane kommunes resultatgrad i 2022 er 2,6 og er derfor innenfor anbefalingene. Det blir viktig framover å holde resultatgraden på dette nivået og helst forbedre den for at vi skal kunne foreta gode og nødvendige investeringer i framtiden.

Disposisjonsfond

Kommunen bør ha tilstrekkelig buffer til å håndtere midlertidige og uventede fall i inntekter eller økte utgifter. Nivået på kommunens tjenestetilbud skal kunne videreføres uten å bli påvirket av slike midlertidige svingninger. Nivået på kommunens buffer må avspeile kommunens eksponering for risiko. Vedtatte finansielle måltall i Grane kommune er at vi skal ha et disposisjonsfond som er på minst 8 % av driftsinntektene. Dette målet ble nådd i 2020 ved at disposisjonsfondet ble styrket med 11,7 mill. kr. Fondet utgjør pr. 31.12.22: 36,9 mill. kr. Måltallet ble 18 %.

Likviditet og arbeidskapital

Arbeidskapitalen og langsiktig gjeld angir henholdsvis kommunenes likvide stilling og gjeldsbelastning. Arbeidskapitalen omfatter bankinnskudd, verdipapirer og fordringer på stat, andre kommuner og private, men fratrukket kassakredittlån, sertifikatlån og leverandørgjeld.

Kommunen må ha en likviditetsbeholdning av en viss størrelse siden inn- og utbetalinger ikke kommer til samme tid. Ved å korrigere arbeidskapitalen for forhold som bundne fond og ubrukte lånemidler får vi arbeidskapitalens driftsdel. Arbeidskapitalens driftsdel viser kommunens grunnlikviditet - den delen av omløpsmidlene som ikke er gjeld eller på annen måte knyttet til bestemte formål.

Sammen med langsiktig lånegjeld uttrykker arbeidskapitalen kommunenes finansielle handlefrihet. Utviklingen i arbeidskapital er skapt av frigjorte midler med fradrag for det som er brukt til investeringer. Utviklingen i langsiktig gjeld bestemmes av forholdet mellom nye låneopptak og avdrag på tidligere opptatte lån og viser kommunens gjeldsbelastning.

- Sum omløpsmidler (OM)
- Fond (eksl. disposisjonsfond)
  - Ubrukte midler eksterne lån (U. Lån)
  - Kortsiktig gjeld (KG) _____ :
  - = Arbeidskapitalens driftsdel (AK drift)

Tabellen nedenfor viser utviklingen av arbeidskapitalens driftsdel og i prosent av totale driftsinntekter.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Endr OM	3 194 336	28 085 483	26 284 780	-35 051 152	3 369 495	8 798 707
Endr KG	-670 925	-2 417 777	-17 242 614	6 533 897	4 661 323	2 717 936
Endr. AK	2 523 411	25 667 706	9 042 166	-28 517 254	8 030 818	11 516 643
% AK drift	1,53	14,67	4,99	-15,41	4,12	5,97

Arbeidskapital i % av driftsinntekter har økt med 1,85 % fra 2021 til 2022.

Fondsavsetninger

Tabellen nedenfor viser utviklingen i de ulike typene fond kommunen har avsatt:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bundne kapitalfond	709 525	128 233	253 164	3 564 974	514 310	2 049 943
Ubundne kapitalfond	1 115 921	1 492 240	554 600	483 353	487 045	540 737
Bundne driftsfond	40 132 117	46 231 504	53 327 192	39 033 666	34 144 338	36 996 195
Disposisjonsfond	14 438 082	18 760 074	12 917 579	24 671 852	36 109 492	36 924 390
Totalt	56 395 308	66 612 051	67 052 535	67 753 845	71 255 185	76 511 265

1.6 Samfunn og økonomiske utfordringer

Kommunens økonomi bestemmes i hovedsak av statlige overføringer knyttet til folketall og befolknings sammensetning. Dette har gitt oss store utfordringer de senere år knyttet til å tilpasse utgiftssiden i forhold til inntektene.

Grane kommune har et stadig press på økonomien som må vies stor oppmerksomhet. Investeringer i forbindelse med bygging av ny E6 og etablering av næringsområdet Laksvollen, brannstasjon, brannbil og påkostninger skole, barnehage, vann og avløp m.m vil de neste årene by på store utfordringer. Vi må tilpasse driften i forhold til nødvendige låneopptak og påfølgende renter og avdrag. I tillegg er det større krav og forventninger til kommunale tjenester. Grane har de siste årene klart å sette av økonomiske reserver. Det er viktig for å kunne håndtere svingninger i behov og endringer som kan skje bl.a i inntektssystemet, renteøkning og lignende. Når kapitalkostnadene på lån løper for fullt er det viktig at kommunen har tilpasset driftsutgifter på et nivå som vil føre til at vi beholder et netto driftsresultat som er over det som er anbefalt og i henhold til vedtatte finansielle måltall på 2 %.

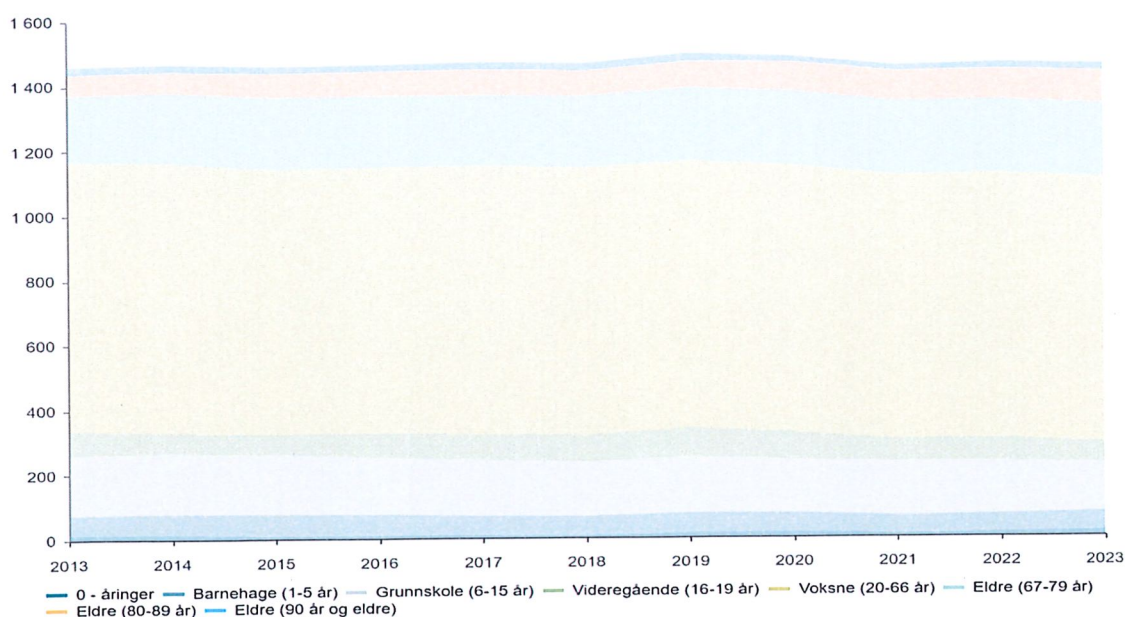
Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklingen er av stor betydning for en kommunes økonomi. Med utgangspunkt i innbyggerne, og deres behov, skal infrastrukturen utvikles og tjenestetilbudet dimensjoneres, samtidig som kommunens faktiske inntekter er knyttet til innbyggerne gjennom inntektssystemets kriterier og skatteevnen til de samme innbyggerne. Tabellen fra SSB viser at folketallet har økt fra 2021 til 2022 med 8 innbyggere. Grunnen til dette er bosetting av 30 flyktninger i 2022.

Grane	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Innbyggere	1462	1469	1463	1493	1482	1453	1461

Også sammensetningen av innbyggerne påvirker rammetilskuddet. Hvis antall barn i aldersgruppen 6-15 år (grunnskolealder) endres, vil dette påvirke kommunens inntekter gjennom inntektssystemet i betydelig grad. Det samme vil gjelde hvis antall eldre endres fordi disse to gruppene er sterkt vektlagt gjennom utgiftsfordelingen i inntektssystemet. Utviklingen er økt antall i gruppen eldre i forhold til barn og dette vil ha stor betydning for utviklingen av tjenestetilbudet i vår kommune.

Oversikt over sammensetningen av innbyggerne i Grane Kommune pr. 31.12.22:

2.0 Måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen

Her skal det gis opplysninger om utviklingen i tjenester og hvordan utviklingen har vært i forhold til måltall i årsbudsjettet. Etter kommuneloven skal årsbudsjettet vise kommunestyrets prioriteringer, bevilgninger og de målene og premisser som budsjettet bygger på. Budsjettpremisser skal være politikernes premisser for hva administrasjonen skal oppnå for de rammene/bevilgningene de har fått på et område. De skal være så tydelige og objektive at det er mulig å måle i hvor stor grad budsjettpremissene er oppfylt og kommunedirektøren skal i årsberetningen gi dekkende opplysninger om eventuelle avvik.

Budsjettpremisser for år 2022 ble vedtatt i kommunestyret den 14.12.22. Grane kommune bygger økonomiplan 2022 – 2025 og årsbudsjett 2022 på følgende budsjettpremisser:

- 24 sykehjemsplasser. Dette er innfridd. Grane kommune har 24 sykehjemsplasser på nytt Helsetun.
- 100 % barnehagedekning. Full barnehagedekning til alle barn som ønsker barnehageplass i 2022.
- 30 % el-biler. Bilparken til Grane kommune begynner å bli gammel. Mest fossile biler. Etter hvert som vi skifter ut, byttes det til el- biler der dette er tjenlig. Ikke nådd mål om 30%.
- Lærertetthet: max 15 elever pr. lærer på 1.-4. trinn og max 20 elever pr. lærer på 5.-10. trinn. Grane kommune oppfyller denne normen.
- 50 % heltidsstillinger i pleie og omsorg. Det jobbes kontinuerlig med heltidskultur. Det er et mål med 100% stillinger, vi har noen som ikke ønsker full stilling. Grane kommune deltar på bemanningsledelse- oppgaveløsning og arbeidsplanlegging.

3.0 Sykefravær

Sykefraværet i Grane kommune har vært veldig høyt dette året. Fra at vi har hatt et stabilt fravær i Grane kommune over flere år, har vi dette året hatt et fravær på hele 10, 7 %. Dette er jevnt fordelt på hele kommunen.

Vi tror at Grane kommune fikk en del fravær i ettertid av det store utbruddet av korona. Vi har hatt mange som har slitt med sykdommer og langvarige forkjølelse og influensalignende sykdommer. Tror at det skjedde noe når vi sluttet å sprite oss og vi igjen oppsøker fellesskap og reiser mer. I tillegg har vi en del ansatte som er gravide og hatt langvarige fravær, og mange har vært sykemeldt hele svangerskapet. Dette utgjør en del av fraværet.

Viktig å sette HMS på dagsorden på de ulike personalmøtene.

God trivsel hindrer unødig fravær. Satser på en del felles sosiale tiltak i løpet av hvert år for alle ansatte i tillegg til at hver avdeling jobber tett med trivsel. Det ble et felles arrangement på bygdetunet på våren for alle ansatte, hvor vi hadde en del felles aktiviteter med litt utfordringer og felles mat. Veldig koselig med ganske mange ansatte som deltok. Videre hadde vi julebord for alle ansatte før jul hvor vi var ca 150 stk og fikk veldig god tilbakemelding på at dette var veldig trivelig. Viktig å kunne treffes på tvers av avdelinger.

Vi nådde ikke vår målsetting i IA plan dette året som er på 6 %.

Grane kommune jobber med ulike prosjekt for å se om det vil ha effekt framover i forhold til nærvær og trivsel. På helsetunet jobbes det med vår IA kontakt med et prosjekt hvor ansatte, ledere og tillitsvalgte er med. Prosjektet heter et rausere arbeidsmiljø. Dette går over et år med ulike tiltak. Evaluering etter 1 år. Oppstart var høst 22. På oppvekst- og kulturavdelingen har vi hatt Friskgården inne med fokus på en helsefremmende arbeidsplass, som det jobbes med videre.

4.0 Likestilling mv

Likestilling kvinner og menn og likestilling etnisitet

Arbeidsgiver skal jobbe aktivt for å fremme likestilling og hindre diskriminering.

Vi har et ansvar for at mangfold skal fungere og gjerne gi oss nye perspektiv slik at vi kan løse oppgaver på en bedre måte sammen. Som flerkulturell arbeidsplass har vi et potensiale for ny utvikling.

I 2022 hadde Grane kommune 19 ansatte med utenlandsk opprinnelse.

Likestilling, funksjonsevne

Kommunesektoren er bedre enn privat og statlig sektor til å ansette og ivareta de som faller utenfor i arbeidsmarkedet.

Grane kommune har i flere år stilt seg åpen for ansettelse og arbeidstrening av personer som av ulike årsaker kommer inn under betegnelsen nedsatt funksjonsevne.

Vi er en stolt arbeidsgiver til ansatte med ulike evner og tilpasser arbeidet etter mestring.

Det er tilsatt 1 ny med nedsatt funksjonsevne.

Det har ikke skjedd ombygginger i kommunens bygg mht universell utforming i 2022.

5.0 HR-området, Human Resources/Humankapitalen

Kunnskapsarbeid utgjør nå 50 – 80 % av bruttonasjonalprodukt i industrinasjonene.

Grane kommune er en organisasjon med kunnskapsintensive arbeidsoppgaver.

I stor grad må den enkelte medarbeider ta ansvaret for sine arbeidsoppgaver med få ansatte.

Kommunedirektøren mener vi i stor grad evner å belønne gjennom lønnsystemene, pensjonsordning, tilrettelegging for et godt samspill mellom hjem og arbeid; fleksitid, permisjonsreglement, barnehageplass og pendlertilskudd.

Gjennom medarbeidersamtaler og gjennom tillitt, mellom ansatte og leder, skal hver leder bidra til at våre medarbeidere behersker sine oppgaver, involveres i prosesser og har tilstrekkelig kunnskap, slik at det ikke skapes unødvendig stress og usikkerhet i organisasjonen.

Vi har dette året gjennomført felles opplæring i HMS 40 timers kurs for alle ledere med personalansvar, verneombudene og hovedtillitsvalgte.

Grane kommune skal ha fokus på HMS arbeid i de enkelte avdelinger kontinuerlig. Jobbe med de tiltak hver avdeling ser som nødvendig for å utvikle organisasjonen og ha et godt arbeidsmiljø.

Det er ikke gjennomført medarbeiderundersøkelser dette året, men vi har gjennomført evaluering etter omorganiseringsprosess fra 2020/2021. Rapport foreligger og er presentert for tillitsvalgte og ledere.

Grane kommune har flere ansatte som gjennomfører videreutdanninger og fagutdanninger i hht. vårt behov for mer kompetanse og faglærte.

Vi satser på å få flere fagutdannede og flere med høyskoleutdanning i henhold til kommunens behov framover. Satser på rekruttering og er med i flere prosjekt sammen med flere kommuner på Helgeland.

Alle våre medlemmer i arbeidsmiljøutvalget, verneombud og ledere har gjennomgått 40 timers kurs i HMS. Nye valgte får tilbud om kurs hvert år.

Vi har Friskgården som vår bedriftshelsetjeneste til å være med på forebyggende arbeid og kursing av våre ansatte. De gjennomfører også helsekontroller på våre ansatte i tråd med de krav som foreligger. Kursing av medlemmer av amu vedr. hva er arbeidsmiljøutvalgets oppgaver.

Pensjon

Våre pensjonsordninger har vi gjennom avtale med KLP og Statens pensjonskasse.

KLP har avholdt møte med Grane kommune, både med ledere og med den enkelte ansatte som ønsket informasjon om sin egen pensjon. Dette gjøres hver år.

Vi har ingen i 2022 som gikk av med AFP.

Seniorpolitikk

Seniorpolitikken har overordnede mål å stimulere ansatte til å stå i jobb framfor å velge å gå av med pensjon. Vi ser at flere arbeidstakere over 62 år velger å stå i jobb lenger i dag enn tidligere - så de igangsatte tiltakene synes å virke.

Seniorpolitikken i Grane kommune ligger innfelt i vår lønnspolitiske plan og ansatte over 62 år får 10.000.- ekstra i lønn i 100 % stilling hvert år fram til fylte 67 år eller tilsvarende sum i antall fridager i disse årene, hvis dette er ønskelig og at det er mulighet i henhold til den enkeltes arbeidsplass.

6.0 Internkontroll, GDPR, etiske retningslinjer og varsling

Kommuneloven § 25-1. Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen.

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Kommunestyret har det overordnede kontrollansvaret i kommunen. Samspillet mellom kommunestyre, kommunedirektør, kontrollutvalget og revisjonen er avgjørende for god styring og kontroll.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Det har i 2022 blitt satt fokus på internkontroll. Det jobbes med å få et helhetlig kvalitetssystem på plass, det skal være en del av kommunes aktiviteter, ikke noe som gjøres parallelt.

Det skal være en rød tråd fra planverk til rapportering. (Framsikt innføres i disse dager)

Vi bruker internkontrollsystemet Compilo. Alle prosedyrer/rutiner samlet i et felles system. Avvik fra rutiner og avvik med konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet skal registreres via dette systemet. Her har vi avsatt en ressurs på 20 % stilling som innehar denne rollen for opplæring og utvikling av systemet. Rutiner for varsling er også vedtatt og ligger i Compilo.

Som en del i internkontrollen rapporteres det på økonomi og sykefravær ved måneds- og tertialrapportering.

Grane kommune har i 2022 ikke hatt statlig tilsyn.

Kommuneloven § 13-1: kommunedirektøren skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.

Kommunedirektøren i Grane kommune godkjenner / forkaster samtlige saksframlegg som skal fremmes politiske organ. Dette skjer ved en godkjenningsordning i saksbehandlersystemet Websak.

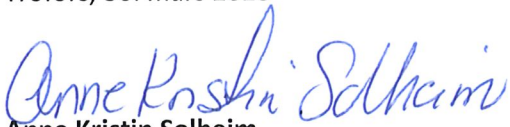
I 2022 ble Grane kommune med sammen med digitale Helgeland med felles personvernombud. Dette er Ståle Sjøvoll fra Rana. Han kommer på besøk i vår -23 for å kartlegge behovet i kommunene for videre arbeid med personvern.

Kommunelovens formålsparagraf § 1-1 markerer tydelig hva som skal kjennetegne kommunens virksomhet, og inneholder blant annet at loven «skal bidra til at kommuner og fylkeskommuner er effektive, tillitskapende og bærekraftige». Redegjørelsesplikten i kommunelovens § 14-7 innebærer en forventning om at kommuner og fylkeskommuner foretar seg noe for å sikre høy etisk standard, og den gir grunnlag for at det føres kontroll med kommunen innsats. Et viktig fundament for god internkontroll og for å forebygge korrupsjon og misligheter, er etisk standard hos medarbeidere og folkevalgte.

Det er vedtatt etiske retningslinjer i kommunen, og her inngår rutiner for varsling. Kurs vil bli gjennomført i 2023 vedr. varsling og varslingsrutiner.

Trofors, 30. mars 2023

Anne Kristin Solheim

Kommunedirektør